

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้คือ ต้องการศึกษาความสอดคล้องระหว่างการใช้งบประมาณจัดซื้อสื่อการสอนของผู้บริหารกับความต้องการสื่อการสอนของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สมมติฐานของการวิจัยคือ " การใช้งบประมาณจัดซื้อสื่อการสอนของผู้บริหารไม่สอดคล้องกับความต้องการสื่อการสอนของครู " นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ย่อยอีก 6 ประการได้แก่

1. ศึกษาประเภทของ เงินที่ผู้บริหารใช้จัดซื้อสื่อการสอน
2. วิเคราะห์การใช้งบประมาณจัดซื้อสื่อการสอนของผู้บริหาร
3. จัดอันดับรายการสื่อการสอนตามความต้องการของครู
4. สำนวณสภาพถือครองสื่อการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
5. จัดอันดับปัญหาในการจัดซื้อสื่อการสอนของผู้บริหารตามระดับความสำคัญของปัญหา
6. จัดอันดับปัญหาในด้านการให้บริการสื่อการสอนของครูตามระดับความสำคัญของปัญหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับคือ แบบสอบถามผู้บริหารทุกระดับ และแบบสอบถามครูหัวหน้าสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่งไปยังตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารทุกระดับ 117 คน ครูหัวหน้าสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อีก 107 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จัดอันดับ และหาความสอดคล้องโดยการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางความเรียง และสรุปผลการวิจัยพร้อมทั้งอภิปรายผลและขอเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นชายอายุมากกว่า 40 ปี มีประสบการณ์ในการบริหารงานระหว่าง 1-5 ปีมากที่สุด มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านสื่อการสอนเรียงตามลำดับคือ เคยได้รับการอบรม เคยใช้สื่อการสอนประกอบการสอนด้วยตัวเอง เคยเรียนในสถาบันการศึกษาและเคยศึกษาค้นคว้าจากตำราหรือเอกสารต่าง ๆ

ครูส่วนใหญ่เป็นหญิงอายุมากกว่า 40 ปี มีประสบการณ์ในการสอนงานระหว่าง 6 - 10 ปีมากที่สุด มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านสื่อการสอนเรียงตามลำดับคือ เคยใช้สื่อการสอนประกอบการสอนด้วยตัวเอง เคยได้รับการอบรม เคยเรียนในสถาบันการศึกษาและเคยศึกษาค้นคว้าจากตำราหรือเอกสาร ทั้งครูและผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และทุกคนมีความรู้ในเรื่องสื่อการสอนมาก่อน

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับประเภทของเงินที่ผู้บริหารใช้จ่ายซื้อสื่อการสอน

สรุปผลการวิจัยได้ว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าค่าใช้จ่ายงบประมาณประจำปีหมวดวัสดุทั่วไปจัดซื้อสื่อการสอนมากที่สุด รองลงมาคือเงินบำรุงการศึกษาและเงินอื่น ๆ ที่โรงเรียนหาได้มาเป็นเงินสมทบ ซึ่งผู้บริหารระบุว่าเงินอื่น ๆ ที่หาได้นั้น ได้มาจากคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นได้มาจากเงินส่วนตัวของทั้งผู้บริหารและครู เงินกอดผลจากมูลนิธิของโรงเรียน และเงินที่มีผู้บริจาค

3. เกี่ยวกับการใช้งบประมาณจัดซื้อสื่อการสอนของผู้บริหาร

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารให้ความสำคัญในการใช้งบประมาณจัดซื้อสื่อการสอนแต่ละรายการ มากน้อยต่างจากความต้องการของครู เช่นรายการกระดาษบัตรคำพบว่า ผู้บริหาร 37 คน หรือ 42.06 % ใช้งบประมาณจัดซื้อกระดาษบัตรคำในระดับ 4 (มากที่สุด) ในขณะที่ครูจำนวน 60 คน หรือ 70.59 % มีความต้องการกระดาษบัตรคำในระดับเดียวกัน แสดงวารอยละของผู้บริหารที่ใช้งบประมาณจัดซื้อกระดาษบัตรคำมีจำนวนน้อยกว่าร้อยละของครูที่ต้องการกระดาษบัตรคำในระดับเดียวกัน

การใช้งบประมาณจัดซื้อในรายการอื่น ๆ พบว่าผู้บริหารให้ความสำคัญในการใช้งบประมาณจัดซื้อแต่ละรายการในระดับ 4 (มากที่สุด) น้อยกว่าความต้องการ

ของครูในระดัับเดียวกันทุกรายการ

4. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสอดคล้องในด้านการไ้ซึ่งงบประมาณจัดซื้อสื่อการสอนของผู้บริหารกับความต้องการสื่อการสอนของครู

ผลการวิจัยพบว่าการไ้ซึ่งงบประมาณจัดซื้อสื่อการสอนของผู้บริหารไม่สอดคล้องกับความต้องการสื่อการสอนของครู เนื่องจากค่าไ้แสดงตัวรวมมีค่าเท่ากับ $\chi^2(3) = 743.18$ ซึ่งมากกว่าค่าไ้เปิดไ้จากตารางที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และ .01 (7.82, 11.34) และระดับอื่น ๆ ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

สำหรับการวิเคราะห์รายข้อพบว่า ผู้บริหารไ้ซึ่งงบประมาณจัดซื้อใดตรงกับความต้องการของครูเพียง 1 รายการคือ กระดาษวาดเขียน มีค่าไ้แสดงตัว $\chi^2(3) = 3.59$ ซึ่งน้อยกว่าค่าไ้เปิดไ้จากตารางที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

5. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดอันดับรายการสื่อการสอนตามระดับความต้องการของครู โดยแบ่งสื่อการสอนเป็น 2 หมวดคือ หมวดสื่อการสอนรวมกันทุกกลุ่มประสบการณ์ และหมวดสื่อการสอนเฉพาะกลุ่มประสบการณ์ และพบว่า

5.1 สื่อการสอนรวมกันทุกกลุ่มประสบการณ์ มีทั้งหมด 53 รายการครูมีความต้องการ เรียงจากอันดับที่ 1 ไ้แก่กระดาษขาว ยาสามัญประจำบ้าน กวาดไ้กั้ กระดาษหนาขาวหลัง เเทา วิชูปรวมเครื่องเล่น เทป ฯลฯ (ตารางที่ 10)

สื่อการสอนที่โรงเรียนสวนใหญ่(สูงถาวรอยละ 60) มีอยู่ในครอบครองมี 31 รายการไ้แก่แผนที่แสดงอาณาเขตประเทศไทย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เครื่องชั่งน้ำหนัก หนังสือพิมพ์ ฯลฯ(ตารางเดียวกัน) สำหรับสื่อการสอนที่โรงเรียนสวนใหญ่มีในครอบครองน้อยที่สุดคือมี 4.71 % และ 5.95% ไ้แก่ เครื่องฉายภาพขามสี่ระยะ เครื่องฉายฟิล์มสตรีป

5.2 สื่อการสอนเฉพาะกลุ่มประสบการณ์ มี 4 กลุ่มวิชาคือ

5.2.1 กลุ่มทักษะ ทางด้านภาษาไทยครูต้องการ เทปเพลงประกอบการสอน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือภาพประกอบการสอนตามแผน และสื่อการสอนที่โรงเรียนสวนใหญ่มีในครอบครองมี 3 รายการไ้แก่ ภาพประกอบการสอนตามแผนการสอน เทปเพลงประกอบการสอน บัตรคำศัพท์ภาพ สำหรับสื่อการสอนที่โรงเรียนสวนใหญ่ไม่มีในครอบครองมี 2 รายการไ้แก่ ปทานุกรมนักเรียน และหุ่นมือ

ทักษะทางคณิตศาสตร์มีความต้องการ เครื่องซึ่งสองแขนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือหน้าปัดนาฬิกาไม่มีเข็มหมุนได้ สื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีในครอบครองมี 5 รายการได้แก่ ไม่นับบัตรเรขาคณิต ไม่นับฉากโปรแทรกเตอร์ ทรายบางตัวเลขไทยและทรายบางตัวเลขอารบิก สำหรับสื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีในครอบครองมี 8 รายการคือ เครื่องซึ่งสองแขน หน้าปัดนาฬิกาไม่มีเข็มหมุนได้ ฯลฯ (ตารางที่ 11)

5.2.2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีความต้องการแผนที่ประเทศไทยแสดงลักษณะต่าง ๆ (เส้นทางคมนาคม, ทรัพยากร ฯลฯ) มากที่สุด รองลงมาคือแผนที่ประวัติศาสตร์แสดงอาณาเขตสมัยต่าง ๆ แผนที่โลก หลอดแกวท่นไฟ จุกคอร์กปิดหลอดทดลอง และกางพับทิม สำหรับสื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีในครอบครองมี 16 รายการ ได้แก่ รอกพร้อมเชือก ตัวอย่างหิน ตัวอย่างแร่ ฯลฯ (ตารางที่ 12)

5.2.3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ทางด้านศิลปกรรมต้องการ เทปเพลงประกอบการสอนร่ำมากที่สุด รองลงมาคือภาพเครื่องดนตรีไทย และสื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีในครอบครองมี 3 รายการได้แก่ เทปเพลงประกอบการสอนร่ำ ภาพเครื่องดนตรีไทยและพจนานุกรม สำหรับสื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีอยู่ในครอบครองมี 7 รายการได้แก่ภาพเครื่องดนตรีสากล ชลุ่ยไทย ฯลฯ (ตารางที่ 13)

ลักษณะนิสัยทางจริยศึกษา คุรุต้องการ เทปเพลงประกอบการสอนจริยศึกษามากที่สุด รองลงมาคือหนังสืออ่านประกอบส่งเสริมจริยศึกษา สื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีในครอบครองมี 3 รายการได้แก่ ภาพประกอบการสอนชุดมารยาทไทย ชงลูกเสื่อ ชงบุรุษกาชาดและสื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีได้แก่ เทปเพลงจริยศึกษาตามแผนการสอนและหนังสืออ่านประกอบ ฯลฯ (ตารางที่ 13)

ลักษณะนิสัยทางพลศึกษา คุรุต้องการนาฬิกาจับเวลามากที่สุด รองลงมาคือลูกบอลเลย์บอด ฯลฯ และสื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีในครอบครองมี 17 รายการได้แก่ ลูกบอลเลย์บอด ลูกบึงปอง หนังสืออ่านประกอบ ฯลฯ สำหรับสื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีในครอบครองมี 8 รายการได้แก่ นาฬิกา

จับเวลา กรรไกรตัดเล็บ ไม่แยกมินตัน ฯลฯ (ตารางที่ 13)

5.2.4 กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ทางคานงานช่างครู
ต้องการไม่กวาดสำหรับกวาดพื้นมากที่สุด รองลงมาคือภาพประกอบการสอนตาม
แผนการสอน สื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีในครอบครองมี 15 รายการใดแก
ไม่กวาดสำหรับกวาดพื้น แก้วน้ำ ฯลฯ สื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีใน
ครอบครองมี 7 รายการใดแก ภาพประกอบการสอน ไม่กวาดขนไก่ ฯลฯ (ตารางที่ 14)

ลักษณะนิสัยทางงานประดิษฐ์และงานช่าง ครูมีความต้องการ
กรรไกรตัดกระดาษมากที่สุด รองลงมาใดแกมีคัตเตอร์กระดาษ ขอนดอกตะปู ฯลฯ
สื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีในครอบครองมี 6 รายการ ใดแกกรรไกรตัดกระดาษ
มีคัตเตอร์กระดาษ ขอนดอกตะปู ฯลฯ สำหรับสื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่
ไม่มีในครอบครองมี 10 รายการใดแก คีมตัดลวด สะกิง เครื่องมือและสลัก ฯลฯ
(ตารางที่ 14)

ลักษณะนิสัยทางคานงานเกษตร ครูมีความต้องการภาพ
ประกอบการสอนชุดการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด ภาพประกอบการสอนชุดเครื่องมือ
เกษตรรองลงมา และสื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีในครอบครองมี 3 รายการ
ใดแก จอบ เสียม พลั่ว สำหรับสื่อการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีในครอบครอง
มี 12 รายการใดแก ภาพประกอบการสอนชุดการเลี้ยงสัตว์ ภาพประกอบการสอน
ชุดเครื่องมือเกษตร บัวรดน้ำ ฯลฯ (ตารางที่ 14)

6. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในคานการจัดซื้อสื่อการสอนของผู้บริหาร
พบว่าปัญหา 5 ประการแรกใดแก งบประมาณมีน้อยทำให้จัดซื้อ
สื่อการสอนได้ไม่พอกับความต้องการของครู รองลงมาใดแกโรงเรียนไม่มีงบประมาณ
ครูไม่ร่วมมือในการเก็บรักษาสื่อการสอนทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ
จัดซื้อใหม่ ไม่ได้รับความร่วมมือจากครูในการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อการสอน
และครูส่วนใหญ่ไม่ใช้สื่อการสอนเพราะไม่เห็นความสำคัญ

7. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในคานการรับบริการสื่อการสอนของครู
พบว่าปัญหา 5 ประการแรกใดแก โรงเรียนไม่มีงบประมาณ
เพื่อจัดซื้อสื่อการสอนทำให้สื่อการสอนในโรงเรียนมีไม่เพียงพอ รองลงมาคือขาด
เจ้าหน้าที่แนะนำเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อการสอนในโรงเรียน โรงเรียน

ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน เช่น แฉกคึกภาพ ระบบไฟฟ้าใน
โรงเรียน สื่อการสอนของโรงเรียนอยู่อย่างกระจัดกระจายและตัวครูขาด
ประสบการณ์และความรู้ในการใช้สื่อการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับวิถีทางการศึกษาของครูและผู้บริหารพบว่า
ผู้บริหาร 78.31 % และครู 64.37 % มีวิถีทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี
ซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ของกรุงเทพมหานคร มีวิถีทางการ
ศึกษาสูงขึ้นกว่าตอน ซึ่งจากการวิจัยของ วสันต์ พรหมบุญ (2522 : 37)
พบว่าในปีการศึกษา 2522 บุคลากรของกรุงเทพมหานครมีวิถีทางการศึกษา
ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คือต่ำกว่าปริญญาตรี 56.45 % และปริญญา
ตรี 40.32 % จึงเป็นที่น่ายินดีที่ได้มีการเคลื่อนไหวในอันที่จะเพิ่มพูนวิถีทางการ
ศึกษา ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความสามารถและจากผลการวิจัยอีกประการ
หนึ่งที่ว่าไม่มีครูหรือผู้บริหารที่ไม่มีความรู้ เรื่องสื่อการสอนมาก่อน จะเป็นขอ
ยืนยันประสิทธิภาพที่สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสมรรถภาพครูประถมศึกษา
ของ อาร์เทอร์บิวรี (Arterbury : 1971 อ้างถึงใน สุนันต์ ปัทมาคม
2526 : 34) และวินิจ บัจฉิมกุล (2507) ในประการที่ว่าครูผู้สอนที่เคย
ผ่านการอบรมในเรื่องสื่อการสอนมาก่อน จะมีความกระตือรือร้นและต้องการใช้
สื่อการสอนมากกว่าครูที่ไม่เคยผ่านการอบรมมาเลย

แม้ว่าผู้บริหารและครูต่างก็มีความรู้ความสนใจในเรื่องสื่อการสอน
พอสมควร แต่การดำเนินงานด้านสื่อการสอนก็ยังคงมีปัญหาบางประการดัง เช่น
นิคม ทองพิทักษ์ (2521) และสนอง ทองวิเศษ (2521) ได้ทำการวิจัยและ
สรุปว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม ครูมีความ
ต้องการสื่อการสอนแต่ไม่สามารถจัดหามาใช้ได้เนื่องจากครูมีชั่วโมงสอนมากและ
ครูมีภาระทางด้านการเงิน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหารใช้
งบประมาณจัดซื้อสื่อการสอนไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู ซึ่งอาจมี
สาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน เช่น

- 1. ผู้บริหารไม่ทราบรายการสื่อการสอนที่ครูต้องการอย่างแท้จริง

ทำให้ไม่สามารถจัดซื้อสื่อการสอนได้ตรงกับความต้องการของครู จากผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ให้ข้อมูลผู้บริหาร เกี่ยวกับรายการสื่อการสอนที่ครูต้องการ โดยจัดเป็นอันดับและแยกตามกลุ่มประสบการณ์

2. ผู้บริหารมีข้อจำกัดทางด้านการเงิน เนื่องจากงบประมาณจัดซื้อสื่อการสอน รวมอยู่ในงบประมาณประจำปีหมวดวัสดุทั่วไป ทำให้เกิดปัญหาในการจัดซื้อสื่อการสอนคือ วัสดุทั่วไปที่โรงเรียนต้องใช้ตลอดปีมีหลายรายการ ผู้บริหารจึงมักนำเงินไปใช้จัดซื้อวัสดุสำนักงาน เช่น กระดาษโรเนียว ไซ หมึก โรเนียว ฯลฯ เสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เหลือเงินที่จะนำตั้ง เป็นงบสำหรับใช้จัดซื้อสื่อการสอนน้อยลง เป็นผลให้ผู้บริหารไม่สามารถจัดซื้อสื่อการสอนได้เพียงพอเพราะสื่อการสอนในโรงเรียนจะมีมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับปริมาณของงบจัดซื้อ (กิลด์ บุญเรืองรอด 2521 : 42 - 48) ผู้บริหารจึงหันไปจัดซื้อสื่อการสอนประเภทวัสดุสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ สี ภาชนะประกอบการสอน ฯลฯ ทำให้สื่อการสอนประเภท เครื่องมือและอุปกรณ์ที่คงทนขาดแคลน เนื่องจากราคาแพง

จากผลการวิจัยพบว่า เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านการเงินดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารต้องหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อในงบจัดซื้อสื่อการสอนมากขึ้น สอดคล้องกับวิธีการจัดหาสื่อการสอนของ สนั่นท์ ปัทมาคม (2526 : 35) ซึ่งมีวิธีการ เช่น การจัดงานประจำปี เพื่อหารายได้ การจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มหรือขายเครื่องเขียนแบบ เรียบ เพื่อนำผลกำไรมาเป็นเงินบำรุงการศึกษา หรือขอความร่วมมือทั้งทางด้านการเงินและสื่อการสอนจากผู้มีจิตศรัทธา ผู้ปกครอง บริษัทห้างร้าน หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของต่างประเทศที่ตั้งในประเทศไทย เพื่อนำมาเป็นทุนสมทบ

จากวิธีการจัดหาสื่อการสอนดังกล่าว นับได้ว่า เป็นวิธีการที่ดีที่โรงเรียนจะได้ใกล้ชิดกับชุมชนมากขึ้น เพราะการที่ผู้ปกครอง บริษัทห้างร้าน เจ้าอาวาส ฯลฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดหาสื่อการสอน เป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อชักนำให้ชุมชนหันมามีส่วนร่วมรับผิดชอบการศึกษาของเด็ก นอกจากนี้ยัง เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของทางราชการลงได้ทางหนึ่ง (ธรรมชาติไทย กรมการปกครอง 2524 : 1)

เนื่องจากสื่อการสอนมีความสำคัญต่อการ เรียนรู้ของ เด็ก โรงเรียน ประถมศึกษาจึงควรมีสื่อการสอนไว้ใช้อย่างครบครัน ซึ่งแต่เดิมคณะกรรมการผู้จัดทำหลักสูตร พุทธศักราช 2521 มุ่งหวังจะทำสื่อการสอนบางส่วนแจกให้กับโรงเรียน แต่เพราะว่าสื่อการสอนที่แจกไปนั้นครูมักจะไม่ใช้ แทนนำไปแทงห้องเรียนแทน จึงเปลี่ยนแนวคิดมา เป็นว่า ให้โรงเรียนจัดหาซื้อเอง เพื่อจะสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนอย่างแท้จริง (บันลือ พุกกะวัน 2524 : 157) แต่จากผลการวิจัยในครั้งนี้ปรากฏว่า ผู้บริหารจัดซื้อสื่อการสอนใดไม่ตรงกับความต้องการของครู เพราะเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการใช้งบประมาณจัดซื้อสื่อการสอนของผู้บริหารกับระดับความต้องการสื่อการสอนแต่ละรายการของครูพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อรายการสื่อการสอนทุกรายการในแบบสอบถามน้อยกว่าความต้องการของครูที่ระดับเดียวกัน (ระดับมากที่สุด) เช่นรายการกระดาษบัตรคำ ผู้บริหาร 37 คน หรือ 42.06 % เห็นว่าสำคัญที่สุดในขณะที่ครูถึง 60 คนหรือ 70.59 % เห็นว่าสำคัญที่สุด

เพื่อให้เกิดความสอดคล้องระหว่างผู้จัดซื้อและผู้ใช้สื่อการสอน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริหารใดเสนอแนะในการจัดซื้อสื่อการสอนของโรงเรียนว่าสมควรอย่างยิ่งที่จะให้ครูมีส่วนร่วมในการวินิจฉัย เพื่อการจัดซื้อจะสอดคล้องกับความต้องการของครูในโรงเรียน

ในระดับสำนักการศึกษา การจะให้ครูทุกคนมาร่วมวินิจฉัยในการจัดซื้อสื่อการสอนเป็นเรื่องยุ่งยาก ผู้บริหารและครูให้ข้อเสนอแนะไว้ตรงกันว่า ให้สำนักการศึกษาสำรวจความต้องการของโรงเรียนโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อให้การจัดส่งสื่อการสอนไปให้โรงเรียนตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง แต่เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครมีถึง 420 โรงเรียน เพื่อเป็นการสะดวกสำนักการศึกษาสามารถพิจารณาจากผลการวิจัยแสดงการจัดอันดับรายการสื่อการสอนตามความต้องการของครู และสถานการณ์การติดครองสื่อการสอนจากตารางที่ 10 - ตารางที่ 14 ได้เช่น ในตารางที่ 13 สื่อการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีข้อมูลจากตารางคือ

ทางงานวิจัยศึกษา สื่อการสอนที่ครูต้องการ เป็นอันดับที่ 1 ได้แก่แบบเพลงจริยศึกษาตามแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูง 3.36 และโรงเรียนร้อยละ 45.88 มีในครอบครอง โรงเรียนร้อยละ 52.12 ไม่มีในครอบครอง

ทางการพลศึกษา สื่อการสอนที่ครูต้องการ เป็นอันดับแรกคือนาฬิกาจับเวลา ค่าเฉลี่ย 3.61 โรงเรียนร้อยละ 34.09 มีในครอบครองและโรงเรียนร้อยละ 65.91 ไม่มีในครอบครอง อันดับที่ 2 โคนกวดเลขยอด มีค่าเฉลี่ย 3.52 โรงเรียนร้อยละ 91.95 มีในครอบครองและโรงเรียนร้อยละ 8.05 ไม่มีในครอบครอง จากขอมูลดังกล่าวข้างต้นสามารถยึดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาได้คือ

ทางการจริยศึกษา ครูมีความต้องการ เทปเพลงจริยศึกษาตามแผนการสอนเป็นอันดับแรก แต่ตามสภาพถือครองปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีในครอบครอง สรุปได้ว่าเทปเพลงจริยศึกษาตามแผนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีและครูมีความต้องการมาก

ทางการพลศึกษา ครูต้องการนาฬิกาจับเวลาเป็นอันดับที่ 1 และตามสภาพถือครองปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มี (65.91 %) สรุปได้ว่านาฬิกาจับเวลาโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีและครูมีความต้องการมาก สำหรับลูกกวดเลขยอดครูต้องการ เป็นอันดับที่ 2 แต่ตามสภาพถือครองปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (91.95 %) มีในครอบครอง จึงสรุปได้ว่าลูกกวดเลขยอดครูต้องการมากแต่โรงเรียนส่วนใหญ่มี

ดังนั้นหากจะจัดส่งไปให้โรงเรียนประถมศึกษาจึงควรให้ความสำคัญสำคัญกับนาฬิกาจับเวลา ก่อน เพราะลูกกวดเลขยอดโรงเรียนส่วนใหญ่มีอยู่แล้ว แม้จะต้องการมาก แต่เมื่อมีงบประมาณจำกัด ก็ควรไปพิจารณาสื่อการเรียนการสอนรายอื่น ๆ ที่แม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยหรือระดับความต้องการต่ำกว่า ก็ไม่ใ้หมายความว่าครูมีความต้องการน้อยหรือไม่ต้องการ เนื่องจากสื่อการสอนเหล่านั้น เป็นสื่อการเรียนในระดับพื้นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาควยเช่นกัน

เมื่อจัดซื้อสื่อการสอนใดเหมาะสมทั้งในระดับโรงเรียนและระดับสำนักการศึกษาแล้ว เรื่องสำคัญที่ตามมาคือการที่ครูผู้ใ้จะต้องการรู้ทั้งในการใช้และการผลิตเพิ่มเติม เพื่อให้มีสื่อการเรียนการสอนมากขึ้น และต้องรู้จักรักษาสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ใช้ได้นานคุ้มค่า

แต่จากผลการวิจัยการจัดอันดับปัญหาการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนของผู้บริหารพบว่าปัญหาในระดับ 1 และ 2 เป็นเรื่องของงบประมาณ แต่ปัญหาในระดับ 3, 4 และ 5 ได้แก่ ครูไม่ร่วมมือในการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ

จัดซื้อใหม่ ไม่ได้รับความร่วมมือจากครูในการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อการสอน และครูส่วนใหญ่ไม่ใช้สื่อการสอน เพราะไม่เห็นความสำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องจัดหาเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ทางด้านสื่อการสอน เช่น ก็มานิเทศก์ วิทยากรจากสถาบันต่าง ๆ ฯลฯ มาให้คำแนะนำแก่ครู เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่ง เท่ากับ เป็นการนำระบบนิเทศการศึกษามาใช้ (สนานจิตร สุนทรทรัพย์ 2525 : 56) และวิธีการดังกล่าวนี้จะเป็นไปตามความต้องการของครู เนื่องจากผลการวิจัยอีกประการหนึ่งพบว่า ปัญหาในด้านการให้บริการสื่อการสอนของครูในอันดับที่ 2 ได้แก่ ครูต้องการเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการผลิตและการใช้ ฯลฯ สื่อการสอนในโรงเรียน

ดังนั้นถ้าผู้บริหารและครูก่อร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างจริงจัง การพัฒนาทางด้านสื่อการสอนคงจะก้าวไปอย่างรวดเร็วและเป็นผลดีกับทุกฝ่าย รวมทั้งผลดีกับนักเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดซื้อสื่อการสอนของโรงเรียน ผู้บริหารควรสำรวจความต้องการสื่อการสอนของครูในเรื่อง ชนิด ประเภท ฯลฯ ก่อนจัดซื้อ เพื่อให้สามารถจัดซื้อได้ตรงกับความต้องการของครูมากที่สุด
2. เนื่องจากงบประมาณที่ทางราชการจัดใหม่จำกัด ในทางปฏิบัติโรงเรียนส่วนมากหาเงินนอกเหนือจากจากเงินของทางราชการมาใช้จัดซื้อสื่อการสอนอยู่ตลอดมาอยู่แล้ว ดังนั้นโรงเรียนควรจะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ประสบความสำเร็จล้วนแล้วแต่ได้รับความร่วมมือ เป็นอันดีจากชุมชนทั้งสิ้น
3. โรงเรียนควรจัดหาวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ ไว้บริการแก่ครูให้เพียงพอ เพื่อให้ครูจะสามารถนำไปใช้สร้างสื่อการสอนอื่น ๆ ขึ้นใช้ได้อีกต่อไป
4. สำหรับการจัดซื้อสื่อการสอนของสำนักการศึกษา ควรสำรวจ

ความต้องการของโรงเรียนเสียก่อน เพื่อป้องกันการแข่งขัน และสื่อการสอน
ที่จัดส่งไปยังโรงเรียนควรมีความคงทนถาวรพอสมควร

5. งบประมาณที่ทางสำนักการศึกษาจัดให้แก่โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ควรจัดแยกงบประมาณสำหรับสื่อการสอนต่างหาก เพื่อเป็นการ
สะดวกในวิธีเบิกจ่ายและเป็นการลดระเบียบขั้นตอนลง

6. สำนักการศึกษาควรจัดอบรมหรือสัมมนาครูผู้สอน เพื่อให้ทราบ
ความเคลื่อนไหวของสื่อการสอนใหม่ ๆ โดยการสาธิตการผลิตและการใช้ เป็น
ประจำทุก ๆ ปี เป็นการสร้างความกระตือรือร้นให้เกิดขึ้นในศรัทธา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย